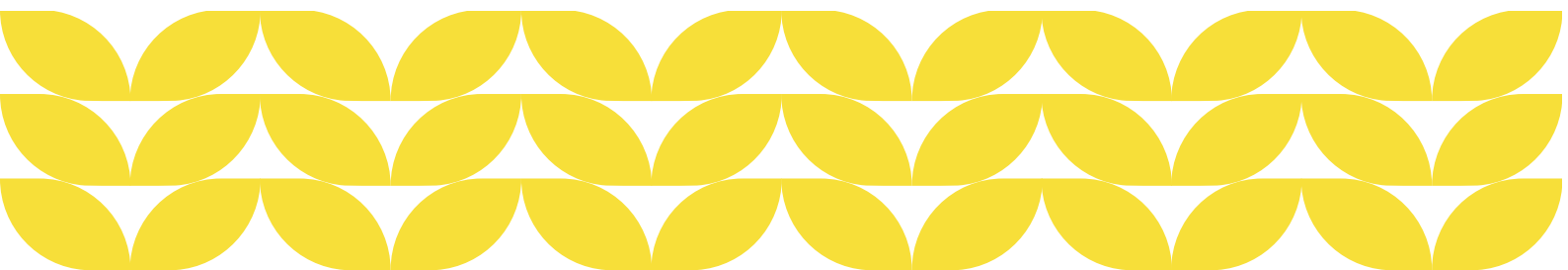

Toimintakertomus 2020–2021

Järvenpään varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusjohtaja 8.9.2021 §5

TAVOITTEET KAUELLE 2020-2021

Kaupunkitason tavoitteet

Järvenpään varhaiskasvatuksen kauden 2020–2021 tavoitteena oli kehittää pedagogista toimintaa ja oppimisympäristöjä erityisesti monipuolisten oppimiskokonaisuuksien, lasten vahvuuksien ja tavoitteellisten perustoimintojen näkökulmasta. Lisäksi toimintasuunnitelmien yhteydessä laadittiin erilliset nykytilan kuvaukset ja toimenpiteet koskien kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelmaa sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen eli Karvin varhaiskasvatuksen laatua määrittävistä indikaattoreista tavoitteen tarkennukseksi valittiin seuraavat kolme kokonaisuutta:

1. Henkilöstö ja lapset toteuttavat yhdessä leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa, joka tarjoaa lapsille myönteisiä oppimiskokemuksia. Toiminta edistää oppimisen alueiden sekä laaja-alaisen osaamisen mukaisten tavoitteiden toteutumista.
2. Lapsen yksilöllisyys huomioidaan niin, että jokainen lapsi oppii tunnistamaan ja löytämään omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa.
3. Ruokailutilanteet, lepoaikat, siirtymät, pukemistilanteet ja muut perustoiminnot toteutetaan pedagogisesti tavoitteellisesti.

Nämä kolme indikaattoria on vielä jaettu 52:een arkea konkreettisesti kuvaavaan kriteeriin, joiden perusteella toiminnan laatua arvioidaan. Jokainen varhaiskasvatusyksikkö kävi keskustelua työntekijöiden tekemien itsearviointien perusteella syksyn 2020 alussa. Yksiköissä pohdittiin nykytilaa suhteessa tavoitteisiin sekä asetettiin ensimmäiset tavoitteet kuluvalle kaudelle. Tällä toimintakaudella yhteisen keskustelun toteuttaminen on ollut haastavaa Covid-19 tilanteesta johtuvien poissaolojen ja sijaisten huonon saatavuuden vuoksi. Yksiköiden tavoitteenasettelussa huomioitiin poikkeuksellinen tilanne. Positiivisena näkökulmana voidaan pitää sitä, että tälle kaudelle asetetut tavoitteet koskivat juuri jokapäiväisten arjen tilanteiden pedagogista hyödyntämistä.

Yksiköiden tavoitteet

Kunnallinen varhaiskasvatus

Arjen perushoitotilanteiden kehittäminen nähtiin vahvasti tämän kauden keskeisimpänä kehittämisen kohteena. Yksiköissä haluttiin vahvistaa pedagogiikkaa ja lapsen osallisuutta esimerkiksi siirtymätilanteissa ja lepoaikoilla, jotka aiemmin on usein hoidettu rutiininomaisesti. Perushoitotilanteissa ja niiden kehittämisessä haluttiin kuulla lasten ja vanhempien näkemyksiä, ja toisaalta käydä yhteistä keskustelua koko työyhteisön kanssa. Useissa tavoitteissa mainittiin, että tavoitteena on kiireetön arki ja perushoitotilanteet; se, että aikuisilla on tilaa, mahdollisuus ja kiinnostusta pysähtyä lapsen kanssa hetkeen paremmin kuin aiemmin.

Yksiköissä koettiin, että pedagogisen dokumentoinnin kautta pystytään vastaamaan kauden tavoitteiden toteutumiseen. Lapsen äänen tuominen vahvemmin osaksi arviointia ja dokumentointia sekä havainnointitiedon systemaattinen hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa

vaativat edelleen panostusta. Tavoitteisiin sisällytettiin myös sekä kasvattajien keskinäisen että lasten kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen laatuun liittyviä näkökulmia. Myönteinen ja sensitiivinen kohtaaminen, kasvattajan esimerkkinä toimiminen, positiivisuuden vahvistaminen ja monipuolisten kommunikointikeinojen käyttäminen oli mainittu erillisinä vuorovaikutukseen liittyvinä tavoitteina.

Yksityinen varhaiskasvatus

Toimintaa pyrittiin suunnittelemaan oppimiskokonaisuuksin, jotta varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisen alueet sekä laaja- alainen osaaminen näkyvät arjen toiminnoissakin. Päiväkodit tunnistivat tässä kehitettävää, jotta toiminta päiväkodissa olisi eheä kokonaisuus, eikä erillisten osa-alueiden summa.

Päiväkodit olivat tunnistaneet osa-alueita, joihin on kiinnitettävä huomiota toiminnassaan esim. liikunta ja kulttuuriperintö. Tavoitteena oli vahvistaa päiväkodeissa arjen pedagogiikkaa. Useassa päiväkodissa todettiin, että ruokailuun, lepo hetkeen, siirtymätilanteisiin, ulkoiluun ja pukeutumistilanteisiin liittyviä toimintatapoja on tärkeä arvioida kriittisesti ja kehittää edelleen. Arjen pedagogiikan vahvistamisen tuomat mahdollisuudet tunnistettiin useassa päiväkodissa. Arjen pedagogiikan vahvistamiseen, arviointi ja kehittämiseen oli jo kehitetty päiväkodeissa keinojakin, sillä esimerkiksi yhdessä päiväkodissa on oma- aloitteisesti kehitetty tiimin pedagogisen toimintasuunnitelman pohjaa lisäämällä näistä omat osa-alueensa toimintakulttuuriosion yhteyteen.

Päiväkodeissa tunnistettiin positiivisen pedagogiikan merkitys lapsen kehityksessä ja oppimisessa. Monessa päiväkodissa oli jo käytössä positiivisen pedagogiikan menetelmät, ja päiväkodeilla oli suunniteltuna jo muitakin keinoja tämän tavoitteen toteuttamiseksi. Tämä tavoite vaati vielä joissakin päiväkodeissa työtä ja esimerkiksi selkeitä toimintamalleja, kuinka tätä lähdetään työstämään lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden.

Esiopetuksen näkökulma

Kunnallisen esiopetuksen osalta tavoitteet vastasivat pääosin muun yksikön toimintaa varhaiskasvatuksen ollessa tärkeä osa myös esiopetuksen lasten päivää. Esiopetuksessa kuitenkin koettiin, että laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet ja lasten osallisuus toiminnan suunnitteluun ja arviointiin ovat erittäin vahvalla pohjalla. Esiopetukseen on saatu kuraattoriresurssia, ja viime syksynä otettiin käyttöön päivitetty yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelmapohja.

Kunnallisen esiopetuksen keskeisimpänä tavoitteena oli toimivien yhteistyökäytäntöjen rakentaminen koulun kanssa toimimiseen. Lisää vahvistamista tarvittiin myös yhteisopettajuuteen ja sujuviin yhteistyökäytäntöihin. Tarvetta oli myös esi- ja alkuopetuksen yhteistoimintasuunnitelman uudistamiselle. Esiopetuksessa todettiin myös olevan mahdollisuuksia lisätä pedagogisia tavoitteita perushoitotilanteisiin etenkin lasten osallisuutta vahvistaen.

Yksityisten päiväkotien esiopetuksen tavoitteet noudattelivat varhaiskasvatuksen osalta esitettyjä tavoitteita. Esiopetuksessa kuitenkin korostui pitkäkestoisemmat leikki- ja tutkimusprojektien suunnittelu ja kehittäminen yhdessä lasten kanssa, jossa oppimisen alueet ovat yhtenäisinä

kokonaisuuksina. Esiopetuksessa aiottiin hyödyntää aktiivisesti erilaisia oppimisympäristöjä ja toimintaa aiottiin viedä entistä enemmän esimerkiksi luontoon. Ensimmäistä kertaa monen yksityisen päiväkodin osalta korostui tällä toimintakaudella esiopetuksen kohdalla säännöllinen ja viikoittainen yhteistyö erityisopettajan kanssa.

TOIMINTAKERTOMUS 2020-2021

Kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma, Tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja turvallisuussuunnitelma

Päiväkodit noudattavat Järvenpään varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelmaa, ja yksiköt tarkentavat omaa yksikkökohtaista suunnitelmaansa tämän perusteella. Suunnitelmaa on arvioitu toimintavuoden aikana säännöllisesti. Järvenpään varhaiskasvatuksessa on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päiväkodeissa on käsitelty esimerkiksi painopisteiden mukaisesti. Turvallisuussuunnitelmat on päiväkodeissa laadittu ja huolehdittu, että sitä käsitellään säännöllisesti. Turvallisuuteen liittyvät säännölliset vähintään vuosittain tapahtuvat harjoitukset esim. kadonneen lapsen etsintäharjoitus, poistumisharjoitus ja sille suojautumisharjoitukset ovat toteutuneet kaikkien päiväkotien osalta.

KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS

Ruokailutilanteita, lepoetkiä, siirtymiä, pukemistilanteita ja muita perustoimintoja on suunniteltu ja arvioitu varhaiskasvatusyksiköissä säännöllisesti kuluneella toimintakaudella. Pienryhmätoiminnan ja porrastamisen vahvistamisella on nähty olevan positiivista vaikutusta lasten yksilölliseen kuulemiseen ja kohtaamiseen. Perushoitotilanteiden pedagogiikkaa on kehitetty esimerkiksi lisäämällä keskipäivän ulkoilu tai jakamalla lepoetkiä pienryhmiin. Koronaepidemiasta johtuva poikkeuksellinen vuosi on osaltaan vaikuttanut arjen toimintamallien kehittämiseen.

Pedagogiseen dokumentointiin on kiinnitetty huomiota kuluneella toimintakaudella. Uusia dokumentoinnin tapoja on otettu käyttöön ja digitaaliset valmiudet, kokoustekniikka ja sähköinen tiedonkulku ovat kehittyneet. Pedagoginen dokumentointi nähdään kuitenkin edelleen vahvasti sellaisena osa-alueena, jota tulisi edelleen kehittää mm. luomalla säännöllisiä ja yhteisiä toimintatapoja varhaiskasvatusyksiköihin ja tiimeihin.

Pedagoginen toiminta on ollut laaja-alaista osaamista ja oppimisen alueita tukevaa. Erilaisilla leikki- ja tutkimusprojekteilla on vahvistettu kulttuuriperinnön näkökulmaa, lasten osallisuutta ja kieli- ja kulttuuritietoista toimintaa yhdessä lasten kanssa kokeillen. Lasten mielenkiinnonkohteet, vahvuudet ja tarpeet ovat olleet toiminnan suunnittelua ohjaavia tekijöitä. Henkilöstö tunnistaa myönteisten oppimiskokemusten merkityksen ja rohkaisee ja tukee lapsia yrittämään, onnistumaan ja oppimaan päivittäin. Yhteistyö vanhempien kanssa on tukenut lapsen yksilöllisyyden ja vahvuuksien näkyväksi tekemistä. Koronatilanne on vahvistanut entisestään henkilöstön taitoa vastata hetkessä nouseviin lasten tarpeisiin myös hyvin vaihtuvissa olosuhteissa.

Koronaepidemiasta johtuen yksiköissä henkilöstö on tehnyt yhteistyötä pienissä ryhmissä. Pienryhmätoiminnan vahvistuminen on vahvistanut vuorovaikutuksen laatua lasten kanssa. Ruokailutilanteita ei ole voitu toteuttaa pedagogisesti parhaalla mahdollisella tavalla. Maskien käyttö on vaikuttanut vuorovaikutukseen mm. ilmeiden ja eleiden tunnistamisen haasteena. Yksiköiden tutustumiskäytänteistä on myös jouduttu joustamaan.

Esiopetuksen näkökulma

Esiopettajat ovat tehneet tiivistä yhteistyötä. Monipuolinen toiminta esiopetusikäisten ryhmien välillä on ollut toimivaa. Yhteistyö alkuopetuksen kanssa on joko jäänyt puuttumaan tai toteutunut koronaepidemian rajoitteiden puitteissa mm. sähköisten tallenteiden, kuten kirjeiden ja videotervehdysten, välityksellä. Henkilöstön ja huoltajien välistä yhteistyötä on toteutettu mm. Teamsin välityksellä.

Lasten osallisuus on ollut keskeisessä asemassa esiopetuksessa ja se on vahvistunut kuluneella toimintakaudella. Lasten innokkuus ja uuden oppimisen halu on näkynyt toiminnassa, ja lapset ovat osallistuneet aktiivisesti toiminnan suunnitteluun. Koronaepidemiasta johtuen vierailuja on vältetty ja esimerkiksi uimaopetusta ei ole toteutettu.

YKSITYINEN VARHAISKASVATUS

Päiväkodeissa on aktiivisesti havainnoitu, arvioitu ja kehitetty arjen toimintatapoja ja niiden pedagogiikkaa yhdessä lasten kanssa. Koronapandemia on tuonut haasteita esim. ruokailutilanteisiin muun muassa siitä näkökulmasta, että lapset eivät ole hygieniasyistä päässeet itse ottamaan ruokaa. Omatoimisuutta on pyritty vahvistamaan muilla tavoilla.

Pedagogista dokumentointia on otettu aktiivisemmin arkeen käyttöön. Vanhemmille on tehty näkyvämmäksi varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen eri osa-alueita ja sanoitettu varhaiskasvatuksessa tapahtuvaa toimintaa suhteessa varhaiskasvatussuunnitelmaan ja pedagogiikkaan. Koronaepidemian myötä digitaalisten välineiden käyttö on kehittynyt Digitaalisen oppimisympäristön ja välineiden avulla lasten toimintaa on tehty vanhemmille näkyväksi koteihin (esim. taidenäyttelyt, kevätjuhlat, videot, vasukeskustelut).

Päiväkodeissa on onnistuttu toteuttamaan monipuolista pedagogista toimintaa laaja-alaisina oppimiskokonaisuuksina. Etenkin liikunta ja luonnossa tapahtuva oppiminen ovat olleet monessa päiväkodissa toiminnan keskiössä. Kulttuuriperintökokonaisuuden huomioimisessa nähtiin joissain päiväkodeissa vielä kehitettävää. Päiväkodeissa on vahvistettu myös myönteistä oppimisilmapiiriä, positiivisen palautteen antamista ja lapsen vahvuuksien huomioimista. Lapsen mielenkiinnon kohteet ovat lasten osallistumisen myötä ohjanneet toimintaa ja oppimisympäristön muokkaamista.

Esiopetuksen näkökulma

Esiopetuksessa tavoitteet ovat toteutuneet samansuuntaisesti kuin varhaiskasvatuksessa, korostaen kuitenkin laaja-alaiseen oppimiseen perustuvia pitkäaikaisia projekteja ja leikkiprojekteja. Monessa päiväkodissa esiopetuksessa on korostunut myös ryhmädynamiikan tarkastelu,

kaveritaidot ja tunnetaidot. Koronan vuoksi koulujen kanssa tehtävä yhteistyö ei ole pääasiassa toteutunut suunnitelman mukaisesti joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta.

KUNNALLISEN JA YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN VANHEMPIEN ARVIOT

Asiakastyytyväisyyskyselyn perusteella huoltajat kokevat, että leikki on ollut olennainen osa lapsen päivää, ja lapset ovat osallistuneet mielellään varhaiskasvatukseen. Henkilöstö kohtaa lapset lämpimästi, ja ryhmän ilmapiiri on myönteinen. Varhaiskasvatustoiminta koetaan monipuolisena, ja huoltajat ovat tyytyväisiä tapaan, jolla ruokailu-, lepo ja ulkoilutilanteet on järjestetty.

Yhteistyössä on onnistuttu huoltajien arvion mukaan hyvin, vaikkakin osallisuutta toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä voidaan vielä vahvistaa. Huoltajat toivovat yhteistyön ja viestinnän toteutuvan haku- ja tuontitilanteissa sekä digitaalisin kanavin, ja kokevat että näiden kanavien avulla lapsen kasvua ja kehitystä sekä onnistumisia ja uuden oppimista on tehty heille onnistuneesti näkyväksi.